

Millal millennium tegelikult vahetub?

Ajalehtedes ilmunud uudised "Sajandi tugevaim torm", "Püstitati sajandi viimane jõulukuusk", "Valiti millenniumi viimane miss" ja vaidlused meedias selle üle, kellel on õigus sajandi vahetumise aja suhtes, on ajendanud mitmeid huvilisi helistama Tartu Observatooriumi.

Üks küsija ütles: "Mul pole midagi selle vastu, et rohkem torme ei tule, missidest ka juba piisab, jõuluid tahaks aga veel näha!" Huvitatakse, kas ja kus on ametlikult kehtestatud käesoleva sajandi lõpuks 31. detsember 1999.

Valitsus ei kehtesta

Uue millenniumi ja sajandi alguse väljakuulutamine ei kuulu valitsuste kompetentsi, vaid rohkem usu, traditsioonide, äri, massipsühholoogia ja harituse valdkonda.

Kalendri ja ajaarvestuse kõige autoriteetsemateks institutsioonideks peetakse Kuninglikku Greenwichi Observatooriumi ning USA Mereväe Observatooriumi, mis annavad

AIN
KALLIS

geograaf
Tartu Obser-
vatoorium

välja astronoomilisi almanahhe ja teisi teatmeteoseid.

Esimene neist avaldas oma Interneti koduleheküljel rubriigi millenniumi teemal (HYPERLINK <http://www.rog.nmm.ac.uk/mill/#www.rog.nmm.ac.uk/mill/>), kus üksikasjalikult selgitatakse kristliku ajaarvamise süsteemi.

Lühidalt käib see nii... 2. ja 1. aasta enne Kristuse sündi, edasi 1. aasta, 2. aasta jne pärast Kristuse sündi kuni 100. aastani, mil lõpeb 1. sajand, jne. 31. detsembril 2000 lõpeb järelikult kahe tuhandes aasta ning teine aastatuhat.

Kolmas millennium ja 21. sajand algab 1. jaanuaril 2001. aastal. Täpselt sama on kirjas ka Eesti Entsüklopeedias (EE 13. köide, lk 193). Ainult paaris sõnaraamatus on märgitud võimaliku sajandi kestusena

aastad 1900 kuni 1999 (for common people – lihtkodaniku jaoks?). Esimene sajand jääb sel juhul erandiks.

Miljonid ükskõiksed

Miljonitel inimestel on ükskõik, millal me tähistame aastatuhande vahetust, sest 1. jaanuaril on bütsantsi kalendri kasutajail käes juba 7508. aasta, juutidel 5760., hiina kalendris kestab 4636., islamimaades aga alles 1420. aasta. Kokku olevat maailmas käigus umbes 40 eri kalendrit.

Ajalooost on teada vähemalt üks näide (peale kalendrireformide), kui riigivalitseja on oma suva järgi kehtestanud sajandi vastuvõtu aja. See oli Saksa keiser Wilhelm II, kelle korraldusel algas käesolev sajand 1. jaanuaril 1900.

Kuna ülejäänud tsiviilseeritud maailm oli teisel arvamusel, tuli Saksamaal uut

sajandit tähistada aasta hiljem teist korda.

Ilmselt talitab 2000. aasta lõpul kristlik, gregooriuse kalendrit kasutav maailm samamoodi, kui ärimehed kuulutavad: "Ja nüüd tähistame tõelise millenniumi saabumist väärilise peoga!" Kel rahakott kannatab, ei ole midagi selle vastu: kui tavalisel aastavahetusel võib panna pidu terve päeva, miks siis mitte uue tuhande tulekul terve aasta?!

Kuidas siis kutsuda aastat 2000? Soovitusi on esitatud mitmeid: millenniumi eelaasta, ilusa numbriga aasta, mõnel pool kutsutaksegi aastavahetust nelja numbri pööripäevaks. Vatikanis aga lõpeb püha aasta millenniumimissaga 31. detsembril 2000.

Me elame huvitava ajal – kõige lühema sajandi lõpul ja võib-olla kõige pikema sajandi alguses (kui kellelgi ei tule pähe aastakümnete pärast paremat ärideed).

Edaspidi tuleb ajalooõpetajail õpilastele selgitada, miks ühel aastal läksid lolliks tuhanded arvutid ja miljonid nn millenniumiootajad ning miks üks sajand oli lühem kui teised.

Uue millenniumi ja sajandi alguse väljakuulutamine ei kuulu valitsuste kompetentsi, vaid rohkem usu, traditsioonide, äri, massipsühholoogia ja harituse valdkonda.